

Mateřská škola Březí, okres Břeclav, příspěvková organizace

U Školky 258, 691 81 Březí

Tel: 736 516 050, E-mail: reditelka@ms-brezi.cz IČ: 08310441

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Jsme jeden tým, jedna školka

Název školního vzdělávacího programu: Jsme jeden tým, jedna školka

Škola: Mateřská škola Březí okres Břeclav, příspěvková organizace

Ředitelka školy: Bc. Sandra Bejdáková

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2022

Školní vzdělávací program byl zapsán pod č. j. MŠB - 7/2019

Projednáno s pedagogickou radou dne: 29.8. 2019

.....

Bc. Sandra Bejdáková, ředitelka školy

razítko školy

OBSAH

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE	4
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	5
3. PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	6
3.1 Věcné podmínky	6
3.2 Životospráva	6
3.3 Psychosociální podmínky.....	7
3.4 Organizace	8
3.5 Řízení mateřské školy	9
3.6 Personální a pedagogické zajištění.....	9
3.7 Spoluúčast rodičů	10
3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	10
3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných	11
3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	11
4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ.....	12
5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	15
5.1 Metody a formy práce	15
5.2 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	17
5.3 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných.....	17
6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH	19
6.1 Kdo jsem a kam patřím.....	19
6.2 Nejsem tady sám	22
6.3 Cestuji kolem světa.....	24
6.4 Poznávám, co je pro mě dobré.....	27
6.5 Co mi říká příroda a technika.....	29
6.6 Pravidla pro vytváření třídního vzdělávacího programu (TVP).....	32
7. EVALUACE.....	33

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Údaje o zařízení	
Název:	Mateřská škola Březí, okres Břeclav, příspěvková organizace
Adresa:	U Školky 258, Březí 691 81
E-mail:	reditelka@ms-brezi.cz
Telefon:	736 516 050
Webové stránky:	www.materskaskolabrezi.cz
IČ:	08310441
RED_IZO:	691 013 608
Odpovědná osoba:	Bc. Sandra Bejdáková
Zřizovatel:	Obec Březí, Hlavní 113, Březí 691 81
Typ zařízení:	trojtřídní mateřská škola s celodenním provozem
Celková kapacita:	60 dětí
Provozní doba:	6.30 - 16.00

Školní vzdělávací program zpracovala ředitelka školy ve spolupráci s kolektivem.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Budova mateřské školy je umístěna v klidné části obce Březí. Je obklopená prostornou zahradou s krytým pískovištěm, zahradním domečkem, herními prvky a krytým posezením. Zahradu je možné využívat také k pořádání kulturních či sportovních akcí. Pobyt venku mohou děti trávit jednak na zmíněné zahradě, hřišti a také v okolí mateřské školy, které je velmi vhodné pro toulky přírodou - lesy, poli, loukami s rozmanitým terénem.

V budově se nachází tři prostorné třídy, z nichž každá má svou šatnu, hernu, sociální zařízení, prostor pro stravování a sklad. Je zde také místnost sloužící pro jednání pedagogické rady a odpočinek zaměstnanců. Třídy jsou dle možností rozděleny do herních koutků, které umožňují práci dětí ve skupinách. Vybavené jsou nábytkem, pomůckami a materiály dle potřeb dětí.

V mateřské škole připravují provozní pracovnice odpolední a dopolední svačinky, obědy jsou dováženy ze Základní školy v Březí.

Mateřská škola má celkovou kapacitu 60 dětí a pracuje zde 5 - 6 učitelů a 2 provozní pracovnice. V případě potřeby je jejich počet doplněn o asistenta pedagoga, případně chůvu.

Vstřícný a tvořivý pracovní kolektiv vyvíjí veškeré úsilí pro vytváření klidné, pozitivně laděného pracovní prostředí a tuto atmosféru pak přenášet i do realizace vzdělávacích programů ve třídách.

3. PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Věcné podmínky

- hygienické zařízení a vybavení pro odpočinek odpovídá počtu dětí;
- všechny prostory v mateřské škole jsou vybaveny novým nábytkem, stoly a židle jsou v různých velikostech a vyhovují všem dětem;
- vybavení pomůckami, hračkami a doplňky odpovídá počtu dětí a jejich věku, máme vytvořený plán pro jejich každoroční obnovu a doplňování (stavebnice, výtvarný materiál, didaktické pomůcky, stolní hry,...);
- pro vzdělávací činnosti máme k dispozici interaktivní tabuli;
- většina hraček a pomůcek je umístěna tak, aby si je děti mohly samostatně brát a aby na ně viděly;
- hračky jsou bezpečné, zdravotně nezávadné
- děti se samy podílí na výzdobě prostředí, které je upraveno tak, aby dětské práce byly přístupné a mohli je vidět i rodiče;
- na budovu MŠ navazuje prostorná zahrada, která je zařízena dřevěnými průlezkami, krytým pískovištěm a plastovými doplňky;

Záměry: Ve školním roce 2019/2020 přizpůsobit prostory tak, aby vznikly hrací koutky s určitým zaměřením a vytvořit v každé třídě relaxační zónu. Přizpůsobit veškerý nábytek požadavku otevřenosti, dosažitelnosti a viditelnosti všech hraček a pomůcek. Do konce roku 2019 vytvořit plán nákupu hraček a didaktických pomůcek. Dle finančních možností zajistit vybavení dvou šaten novým nábytkem. Ve školním roce 2020/2021 vytvořit v každé třídě koutek na experimenty, tento koutek dostatečně vybavit.

3.2 Životospráva

- dětem je poskytována plnohodnotná strava podle příslušných předpisů;
- v průběhu celého dne je zajištěn dostatečný pitný režim, dětem nabízíme čistou vodu nebo neslazený čaj;
- mezi jednotlivými pokrmy jsou nastaveny vhodné (maximálně 3 hodinové) intervaly;
- děti se při jídle (nalévání polévky, přinášení a odnášení nádobí) a pití (nalévání nápojů) mají možnost samy obsluhovat, podporujeme jejich samostatnost při stolování;
- na jídlo mají děti dostatek času, pomalejší mohou jíst déle;

- děti do jídla nenutíme, ale vedeme je k tomu, aby vše ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování;
- v mateřské škole je zajištěn vyhovující režim dne, důležitý zejména pro mladší děti (pravidelnost, dostatek času na realizaci činnosti, úprava času stravování, dostatečný odpočinek);
- děti mají celý den v nabídce čerstvé ovoce a zeleninu, provozní pracovnice průběžně je doplňují
- děti nejsou nuceny ke spánku, mohou dle potřeby jen odpočívat, děti menší potřebou odpočinku jsou nejdéle po 30ti minutách nabízeny jiné klidné činnosti; i venku
-
- během dne je dětem pravidelně poskytována příležitost k pohybu zařazovanými pohybovými chvilkami;
- ven chodíme denně, téměř za každého počasí, pokud je příznivé počasí, snažíme se trávit venku co nejvíce času, ven jsou přesouvány i dopolední a odpolední činnosti); pouze pokud fouká silný vítr, prší, jsou-li teploty pod -10 stupňů a je-li nepříznivá smogová situace, nahrazujeme pobyt venku činnostmi ve třídě;
- dospělí v mateřské škole se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují dětem přirozený vzor.

Záměry: Ve školním roce 2019/2020 společně ve spolupráci s provozními zaměstnanci vytvořit systém postupných svačinek. Od začátku školního roku 2019/2020 dětem během celého dne nabízet ovoce a zeleninu. Do konce roku 2020 vytvořit společný zásobník pohybových her a zdravotních cviků.

3.3 Psychosociální podmínky

- rodičům nabízíme adaptační program, děti mají možnost adaptovat se na docházku do MŠ tak dlouho, jak potřebují, více viz *Příloha 1*;
- každému dítěti je založeno portfolio, při společných setkání s rodiči má dítě možnost vlastní prezentace - posilujeme jejich sebevědomí (tímto portfoliem se prezentují i u zápisu do ZŠ);
- chování učitelů ke všem dětem je rovnocenné žádné dítě není upřednostňováno ani znevýhodňováno před ostatními dětmi;
- děti jsou oslovovány tak, jak je jim příjemné (křestním jménem), učitelé si zjišťují od rodičů, jak dítěti říká doma;
- po domluvě s učiteli mají děti možnost přinést si do školky oblíbenou hračku pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty (např. plyšáček, „usínáček“ na odpočívání)

- škola spolupracuje s rodiči i dalšími institucemi (zřizovatel, okolní MŠ, ZŠ)
- všichni zaměstnanci využívají prvky efektivní komunikace, preferujeme ocenění (u dětí i dospělých) před nicneříkající paušální pochvalou, využíváme konkrétní zpětnou vazbu namísto výtek, kritiky či trestů (více v knize Respektovat a být respektován);
- učitelé vedou děti tak, aby samy nacházely možnosti řešení a na učitele se obracely, až když si neví rady.

Záměry: Ve školním roce 2019/2020 (při zápisu na školní rok 2019/2020) nastavit funkční adaptační proces, nabízet rodičům možnost návštěv mateřské školy ještě před samotným nástupem do MŠ. Ve školním roce 2019/2020 vytvořit v každé třídě společně s dětmi pravidla soužití, která děti samy znázorní (piktogramy). V rámci zpřehlednění rozvoje dítěte od roku 2019/2020 pracovat podle diagnostiky PREDICT.

3.4 Organizace

- denní režim umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí;
- děti přichází do MŠ v čase, který vyhovuje rodině;
- v průběhu dne mají děti dostatek času na spontánní činnosti;
- činnosti dětí organizujeme individuálně, skupinově či hromadně;
- podněcujeme děti k vlastní aktivitě a experimentování, umožňujeme jim pracovat svým tempem;
- do denního programu zařazujeme pravidelně řízené zdravotně preventivní pohybové dovednosti;
- režim dne je uzpůsoben tak, aby byla věnována náležitá pozornost dětem, plnícím povinné předškolní vzdělávání, individuální příprava na školu;
- plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

Záměry: Během školního roku 2019/2020 nastavit denní režim tak, aby byl odpolední čas využíván zejména k plnění individuálních úkolů jednotlivých dětí (práce s portfoliem). Ve školním roce 2019/2020 založit všem dětem portfolio. Ve školním roce 2020/2021 používat na označení přihrádek a míst dětí místo značek fotografie dětí.

3.5 Řízení mateřské školy

- povinnosti, pravomoci a úkoly zaměstnanců MŠ jsou jasně vymezeny v pracovní náplni;
- kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu MŠ, aby byly smysluplné a užitečné, z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci;
- pedagogický sbor má stanovené pravidelné schůzky (jednou měsíčně), sloužící ke společnému plánování a evaluaci vzdělávací práce
- pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spolupráci rodiče i další partnery;
- MŠ spolupracuje s okolními MŠ (MŠ Novosedly, MŠ Drnholec), se ZŠ Březí, se zřizovatelem, a pokud se vyskytnou výchovně vzdělávací problémy, tak i s příslušnými odborníky (PPP Břeclav, Mikulov).
- ředitelka MŠ zprostředkovává úzkou spolupráci mateřské školy se zřizovatelem

Záměry: Ve školním roce 2019/2020 zařídit společné školení pro všechny zaměstnance na téma plánování třídních vzdělávacích plánů a individualizaci. Rozšířit spolupráci s učitelkami 1. stupně - vzájemné návštěvy učitelů v průběhu vzdělávacího procesu, účast při zápise do 1. třídy učitelů z MŠ. Na podzim 2019 zahájit provoz nových webových stránek MŠ. Ve školním roce 2020/2021 mít plně nastavený evaluační a hospitační systém (zhodnocení evaluace z předešlého školního roku).

3.6 Personální a pedagogické zajištění

- pracovní tým funguje na základě společně dohodnutých pravidel (třídní plány učitelé vytváří společně, domlouvají se na dalších vzdělávacích postupech u jednotlivých dětí, k rodičům i dětem se chovají partnersky);
- ředitelka MŠ podporuje profesionalizaci týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogů (včetně svojí osoby), ke vzdělávání přistupujeme aktivně;
- na základě výstupů z hospitací a kontrol doporučuje ředitelka MŠ výběr dalšího sebevzdělávání pedagogů a vytváří plán DVPP.

Záměry: Do konce školního roku 2019/2020 vytvořit plán DVPP pro každého pedagogického pracovníka. Dle možností zajistit plně kvalifikovaný pedagogický kolektiv. Pedagogové budou ve školním roce 2019/2020 k sebereflexi využívat nové formuláře. V roce 2021/2022 mít u všech pedagogických zaměstnanců dokladové portfolio. Průběžně doplňovat do školní knihovny odbornou literaturu.

3.7 Spoluúčast rodičů

- rodiče mají možnost vstupovat do tříd a hrát si s dětmi;
- organizujeme společné schůzky, setkání a akce (např. Vítání podzimu, Vánoční setkání, dílničky, Zahradní slavnost, Pasování předškoláků, Den matek, Mikuláš,...);
- různými způsoby zapojujeme rodiče do společných činností s dětmi (plnění domácích úkolů, příprava akcí...);
- využíváme informace získané z dotazníků o spolupráci s rodinou ke zlepšení prostředí a obohacení činností dětí;
- rodiče se mohou podílet na organizaci akcí pro rodiče s dětmi (dílničky, výlety, besedy,...);
- s rodiči 2x ročně konzultujeme vzdělávací potřeby dětí, hovoříme o individuálních potřebách dítěte, domlouváme se na dalších postupech vzdělávání (společná schůzka rodič - dítě - učitel);
- rodiny se mohou zapojit do projektu Víkend v mé rodině (viz Příloha č. 2).

Záměry: Ve školním roce 2020/2021 nabídnout rodičům možnost účast na přednášce s odborníkem (psycholog, logoped,...). Od školního roku 2020/2021 zpřístupnit rodičům nabídku literatury, která je v mateřské škole k dispozici.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)

- ve třídách jsou vytvořeny základní materiální podmínky pro vzdělávání dětí se SVP (vizualizace denních činností, obrázkový komunikační systém, pracovní koutek, rehabilitační pomůcky atp.)
- personální obsazení umožňuje zajistit průběžnou speciálně pedagogickou péči (logopedický asistent, učitelka proškolená pro práci s dětmi s PAS)
- menší kapacita tříd (do 20 dětí) je výhodným předpokladem pro vzdělávání dětí se SVP
- je zajišťována přítomnost asistenta pedagoga ve třídě, dle doporučení školského poradenského zařízení
- pro zajištění optimální péče o děti se SVP spolupracujeme se zákonnými zástupci dětí, školským poradenským zařízením a dalšími odborníky mimo oblast školství;

Záměry: Ve školním roce 2019/2020 pořídit pomůcky doporučené školským poradenským zařízením pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

- metodou včasné diagnostiky se snažíme odhalit mimořádné schopnosti a nadání dětí (pozorování, anamnéza, rozhovor, analýza výtvorů, kreseb, hry dítěte, jeho portfolia);
- vzdělávání nadaného dítěte probíhá v běžné třídě;
- pro úspěšnou práci s nadaným dítětem dodržujeme pravidla vstřícné a neautoritativní komunikace, pozorného naslouchání;
- dítě má prostor pro vlastní prezentaci, sebevyjádření a seberealizaci.
- ve třídách je vytvořen koutek „pro předškoláky“, vybavený knihami, encyklopediemi, didaktickými pomůckami, hlavolamy a dalšími pomůckami pro rozvoj kognitivního nadání u dětí

Záměry: Ve školním roce 2019/2020 pořídit pomůcky na experimenty, pokusy. Postupně doplňovat pomůcky a materiály dle individuálních potřeb dětí s nadáním.

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

- mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte;
- šatna je výškově přizpůsobena menším dětem a jsou v ní dostatečně velké úložné prostory na náhradní oblečení dětí;
- ve třídě mladších dětí jsou pomůcky a hračky přizpůsobeny jejich věku (velké stavebnice z vhodných materiálů, menší množství hraček);
- prostředí ve třídě mladších dětí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku;
- zajišťujeme vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času na stravování, dostatečný odpočinek)
- pobyt venku přizpůsobujeme malým dětem a častěji využíváme pobyt na zahradě;
- ke stravování jsou dětem poskytnuty příbory menší velikosti.

Záměry: V případě potřeby (více 2letých dětí) zřídit třídu pro děti mladší 3 let a funkci chůvy.

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Do mateřské školy jsou přednostně přijímány děti k plnění povinného předškolního vzdělávání. Na další volná místa jsou přijímány děti na základě kritérií, která každoročně upravujeme podle situace a konzultujeme se zřizovatelem. Kritéria jsou vždy předem zveřejněna na webových stránkách mateřské školy a na každé žádosti zákonných zástupců dítěte o přijetí do MŠ. O rozhodnutí přijetí či nepřijetí do mateřské školy rozhoduje ředitelka MŠ. Seznamy registračních čísel přijatých/nepřijatých dětí zveřejňujeme ve škole i webových stránkách školy dle platných právních předpisů. Do mateřské školy, na základě doporučení školských poradenských zařízení, přijímáme i děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Pokud dojde k ukončení docházky některého dítěte v průběhu roku, přijme se na toto místo dítě, které je první v seznamu nepřijatých dětí ze zápisu příslušného školního roku.

V případě individuálního vzdělávání jsou kritéria a pravidla organizace podrobně popsána ve školním řádu.

V mateřské škole jsou tři třídy, jedna s kapacitou 24 dětí, druhá třída s kapacitou 18 dětí a jsou do nich přijímány děti zpravidla od dvou do pěti let. Třetí třída má kapacitu 18 dětí a vzdělávají se v ní děti v posledním ročníku před zahájením povinné školní docházky. Při zařazování dětí do jednotlivých tříd dle možností zohledňujeme přání rodičů (sourozenci, kamarádi).

Při přípravě dětí na vstup do základní školy spolupracujeme s učitelkami nižšího stupně Základní školy v Březí. Pro rodiče předškoláků nabízíme Edukačně stimulační program. S předškoláky se účastníme vyučovacích hodin v první třídě, aby se blíže seznámili s prostředím základní školy. V mateřské škole předškolákům poskytujeme speciální nabídku činností, připravujících je na snadnější vstup do školy např. různé činnosti, které podporují u dětí rozvoj schopnosti potřebné pro čtení, psaní, procvičování vědomého soustředění se na daný úkol). Třídy jsou vybaveny množstvím pomůcek, didaktických hraček a her, které podporují rozvoj a dosažení klíčových kompetencí dětí ukončujících předškolní vzdělávání. Při plánování a přímé práci s dětmi vycházíme a řídíme se všemi klíčovými kompetencemi předškolních dětí - k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské kompetence. Při postupném vyhodnocování diagnostiky jednotlivých dětí sledujeme očekávané výstupy, které vycházejí ze všech 5 vzdělávacích oblastí přímo v RVP PV.

Při práci s dětmi s narušenou komunikační schopností využíváme nejrůznější logopedické pomůcky, obrázkový materiál, pohádky, pracovní listy a hry podporující komunikaci. Zábavnou a hravou formou dochází k procvičení, upevnění a fixaci hlásek, rozšíření slovní zásoby a kultivaci mluvního projevu.

Denní režim dětí v mateřské škole:

Provoz mateřské školy ve všech třídách je od 6:30 - 16:00 hodin. Režim dne je přizpůsoben dle podmínek provozu v jednotlivých třídách. Třídy se v ranním čase při scházení a v odpoledním čase při rozcházení dětí spojují. Při vzdělávacích činnostech dětí je zajištěno v maximální možné míře souběžné

působení učitelů ve třídě, včetně přítomnosti asistenta pedagoga. Je využíváno zejména k efektivnějšímu průběhu náročnějších režimových aktivit (příprava na pobyt venku, na stolování, na odpočinek. Společného působení pedagogů ve třídě využívám v maximální možné míře také pro individuální podporu dětí při vzdělávání.

PÍSMENKOVÁ TŘÍDA

7:00 - 9:30 - DOPOLEDNÍ PROGRAMOVÝ BLOK

- příchod, předávání dětí pedagogickým pracovníkům, spontánní činnosti dětí, individuální práce a vzdělávací aktivity dětí řízené pedagogickými pracovníky, pohybové aktivity

9:00 - 9:30 - DOPOLEDNÍ SVAČINA

9:30 - 9:50 - RANNÍ KRUIH

- s dětmi si povídáme v rámci tématu, vedeme děti k sebehodnocení jejich činností, hodnotíme dopolední blok, učíme se básničky a písničky

9:50 - 12:00 - POBYT VENKU

- příprava na pobyt venku, vzdělávací aktivity při pobytu dětí mimo budovu školy (školní zahrada, vycházky do přírody, do obce), pohybové aktivity

12:00 - 12:30 - OBĚD A OSOBNÍ HYGIENA

12:30 - 14:30 - ODPOČINEK DĚTÍ, ODPOLEDNÍ PROGRAMOVÝ BLOK

- odpočinek dle individuálních potřeb dětí, klidové hry a činnosti, individuální práce s dětmi, spontánní činnosti a aktivity dětí, dokončování započatých dopoledních činností

14:30 - 15:00 - ODPOLEDNÍ SVAČINA

15:00 - přechod do PÍSNIČKOVÉ TŘÍDY

PÍSNIČKOVÁ TŘÍDA

6:30 - 9:00 - DOPOLEDNÍ PROGRAMOVÝ BLOK

- příchod, scházení dětí ze všech tříd, předávání dětí pedagogickým pracovníkům, spontánní činnosti dětí, individuální práce a vzdělávací aktivity dětí řízené pedagogickými pracovníky, pohybové aktivity

8:30 - 9:00 - DOPOLEDNÍ SVAČINA

9:00 - 9:20 - RANNÍ KRUIH

- s dětmi si povídáme v rámci tématu, vedeme děti k sebehodnocení jejich činností, hodnotíme dopolední blok, učíme se básničky a písničky

9:20 - 11:30 - POBYT VENKU

- příprava na pobyt venku, vzdělávací aktivity při pobytu dětí mimo budovu školy (školní zahrada, vycházky do přírody, do obce), pohybové aktivity

11:30 - 12:00 - OBĚD A OSOBNÍ HYGIENA

12:00 - 14:30 - ODPOČINEK DĚTÍ, ODPOLEDNÍ PROGRAMOVÝ BLOK

- odpočinek dle individuálních potřeb dětí, klidové hry a činnosti, individuální práce s dětmi, spontánní činnosti a aktivity dětí (dokončování započatých dopoledních činností)

14:30 - 15:00 - ODPOLEDNÍ SVAČINA

15:00 - 16:00 - příchod dětí ze všech tříd, spontánní činnosti dětí, individuální práce s dětmi, v případě příznivého počasí hry na školní zahradě, odchod dětí domů

POHÁDKOVÁ TŘÍDA

7:30 - 9:00 - DOPOLEDNÍ PROGRAMOVÝ BLOK

- příchod, předávání dětí pedagogickým pracovníkům, spontánní činnosti dětí, individuální práce a vzdělávací aktivity dětí řízené pedagogickými pracovníky, pohybové aktivity

8:30 - 9:00 - DOPOLEDNÍ SVAČINA

9:00 - 9:20 - RANNÍ KRUH

- s dětmi si povídáme v rámci tématu, vedeme děti k sebehodnocení jejich činností, hodnotíme dopolední blok, učíme se básničky a písničky

9:20 - 11:30 - POBYT VENKU

- příprava na pobyt venku, vzdělávací aktivity při pobytu dětí mimo budovu školy (školní zahrada, vycházky do přírody, do obce), pohybové aktivity

11:30 - 12:00 - OBĚD A OSOBNÍ HYGIENA

12:00 - 14:30 - ODPOČINEK DĚTÍ, ODPOLEDNÍ PROGRAMOVÝ BLOK

- odpočinek dle individuálních potřeb dětí, klidové hry a činnosti, individuální práce s dětmi, spontánní činnosti a aktivity dětí (dokončování započatých dopoledních činností)

14:30 - 15:00 - ODPOLEDNÍ SVAČINA

15:00 - přechod do PÍSNIČKOVÉ TŘÍDY

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Naší filozofií je škola otevřená rodičům, kde vztah mezi rodiči a učiteli je založen na otevřenosti, upřímnosti, důvěře, vzájemném naslouchání a povzbuzování. Chceme hlavně vycházet ze života dětí a z prostředí, ve kterém žijí. Vytvářet dětem takové prostředí, aby se zde cítily spokojeně, jistě a bezpečně, aby prožívaly v mateřské škole krásné dětství. Máme na paměti, že většinu toho, co dítě v předškolním věku prožije a co z podnětů okolního světa přijme, zůstává nadlouho zachováno pro jeho pozdější život.

Chceme, aby dítě na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny, a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně čekají.

Ve vzdělávání upřednostňujeme smyslové vnímání jako základ veškerého přirozeného poznávání, podporu přirozeného pohybu v přírodě s uvědoměním si důležitosti její ochrany. Maximálně podporujeme rozvoj komunikativních dovedností.

Děti si postupně zvykají na denní rozhovor v kruhu, kde se seznámí s programem a s činnostmi, které je provázejí na určité téma, opakují si pravidla třídy, hodnotí svoji práci a vyprávějí si o běžných „radostech a starostech“. Z nabídky činností, ve kterých jsou zohledňovány podle typu inteligence, si děti samostatně vybírají a rozhodují, kdy a který úkol budou plnit. Všechny aktivity jsou plánovány tak, abychom děti rozvíjeli celostně a ve všech oblastech. Děti pracují svým tempem, učí se požádat kamaráda o radu nebo pomoc, tím se učí spolupracovat, rozvíjejí se jejich komunikativní dovednosti a také schopnost hodnotit výsledek své činnosti.

5.1 Metody a formy práce

Při výběru pedagogických metod vycházíme z osmi principů mozkově kompatibilního učení (nepřítomnost ohrožení, smysluplný obsah, možnost výběru, přiměřený čas, obohacené prostředí, spolupráce, okamžitá zpětná vazba, dokonalé zvládnutí).

Využíváme zejména:

- prožitkové učení - učení dítěte vycházející z vlastní zkušenosti a prožitku; je to způsob učení, který je pro dítě přirozený a jemu vlastní;
- situační učení - učení, jehož těžištěm je praktické získávání zkušeností, poznatků, dovedností, návyků v kontextu dané situace, přímo v praxi; jedná se o učení dětí skutečným jednáním, ne učení o dané situaci; je založené na vytváření a využívání situací, které jsou pro dítě srozumitelné;

- kooperativní učení - učení založené na vzájemné spolupráci dětí při řešení společných složitějších problémů a situací; učí děti rozdělovat si role a úkoly, plánovat činnosti, spolupracovat, pomáhat si, radit si, vyvíjet společné úsilí, kontrolovat a hodnotit společnou práci.
- slovní metody - vyprávění, vysvětlování, práce s knihou, rozhovor
- názorné metody - pozorování, předvádění
- praktické metody - napodobování, manipulování, experimentování
- aktivizující metody - diskutování, řešení problémů,...

Ve vzájemných vztazích uplatňujeme respektující a partnerskou komunikaci:

- ✓ projevovat empatii
- ✓ popisovat činnosti, situace (vyhýbat se všeobecnému hodnocení šikovný - hodný)
- ✓ vyjadřovat své pocity (Já - výroky)
- ✓ vyvarovat se trestů, pochval a odměn, nahradit je „věcnou zpětnou vazbou“
- ✓ využívat pozitivní komunikaci (nepoužívat zápory)
- ✓ nechávat dětem pocítit přirozené následky
- ✓ dát dětem prostor k vlastnímu vyjádření (je slyšet více děti než učitele)
- ✓ podporovat samostatnost dětí možností výběru a vracením otázek

Organizace činností vychází ze specifík předškolního věku. Upřednostňujeme zejména **skupinové činnosti**, realizované prostřednictvím vzdělávací nabídky a **individuální činnosti** připravené dětem tzv. „na míru“ a vycházející z pedagogické diagnostiky. **Hromadné činnosti** organizujeme jen v odůvodněných případech, zejména prostřednictvím kruhů – komunitní, diskuzní a reflexní. Někdy si také společně zahrajeme pohybovou hru, zazpíváme písničku, oslavíme narozeniny atp. Dbáme na vyváženost a prolínání řízených a spontánních činností.

Mezi další oblíbené formy aktivit, které naplňují naše vzdělávací záměry, patří exkurze, besedy, výlety, kulturní akce, výchovné koncerty, akce pro rodiče a děti, slavnosti v MŠ, zábavy.

Respektujeme prioritu výchovného působení rodiny. Výchovné působení chápeme jako integrační proces rodiče + dítě + pedagog. Připravujeme a nabízíme dětem reálné a konkrétní aktivity, využíváme vzniklých situací k přirozenému rozvoji všech stránek osobnosti dítěte. Respektujeme individuální specifika dětí. Podporujeme zdravý vývoj dítěte založený na citovosti a mravnosti. Děti mají možnost výběru materiálu, činnosti, času. Vzdělávací působení je otevřený systém rozvíjející každé jednotlivé dítě.

5.2 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Ve vzdělávání dětí mladších tří let převládají spontánní činnosti nad řízenými. Nejčastěji uplatňujeme individuální nebo skupinovou formu činností. V plné míře akceptujeme vývojová specifika (individualizace a diferenciaci). Při plánování vzdělávací nabídky pro děti mladší tří let vycházíme z jednoduchých principů: **jednoduchost, časová nenáročnost, pravidelné rituály známé prostředí a nejbližší okolí, smysluplnost a podnětnost, dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru dítěte.**

Při vzdělávání dětí od dvou do tří let maximálně využíváme metody práce vhodné pro tuto věkovou kategorii (situační učení, spontánní sociální učení (nápodoba), prožitkové učení a učení hrou).

5.3 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Vzdělávací cíle a záměry Školního vzdělávacího programu jsou pro potřeby dětí se speciálními vzdělávacími potřebami přizpůsobovány vzhledem k jejich možnostem a doporučením ŠPZ. Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem nadaným jsou poskytována podpůrná opatření podle vyhlášky č.27/2016 Sb., v platném znění. Formy a metody práce jsou zaměřeny na multisenzoriální přístup, hravé i záměrně strukturované činnosti a rozvoj komunikace.

Pro vzdělávání dětí nadaných umožňuje Školní vzdělávací program doplnění nabídky dalších aktivit podle jejich zájmu, schopností a nadání. Rozvoj a podpora těchto dětí je zajišťována a organizována tak, aby nebyla jednostranná, aby neomezila pestrost a šíří obvyklé vzdělávací nabídky.

Ke kompenzaci mírných obtíží při vzdělávání dětí lze nastavit podpůrná opatření prvního stupně. Zde se využijí informace o dítěti z běžného pozorování, pedagogické diagnostiky a následně zpracovaného Plánu pedagogické podpory. Nastavená pedagogická strategie se ověřuje maximálně po dobu 3 měsíců. Pokud se v této době nepodaří ovlivnit průběh vzdělávání dítěte, doporučíme zákonnému zástupci dítěte konzultaci ve školském poradenském zařízení, které v doporučení pro MŠ stanoví stupeň podpůrných opatření.

Pro vzdělávání dětí nadaných umožňuje Školní vzdělávací program doplnění nabídky dalších aktivit podle jejich zájmu, schopností a nadání. Rozvoj a podpora těchto dětí je zajišťována a organizována tak, aby nebyla jednostranná, aby neomezila pestrost a šíří obvyklé vzdělávací nabídky.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) dítěte se SVP:

Podpůrná opatření prvního stupně představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována dítěti, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání

zapojení v kolektivu. V případě, že učitel identifikuje problémy dítěte při vzdělávání, navrhne poskytování podpůrných opatření prvního stupně a jejich písemný návrh zařadí do portfolia dítěte. Před jeho zpracováním budu probíhat rozhovory s rodiči, ostatními pedagogy, vedením školy. Po zpracování se PLPP zkonzultuje s rodiči. Do 3 měsíců od zpracování proběhne vyhodnocení účinnosti PLPP. Pokud učitel zjistí, že k naplnění vzdělávacích potřeb dítěte nepostačují, informuje ředitelku školy, která doporučí jeho zákonným zástupcům využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb. V případě neúspěchu ve vzdělávání se obracíme o pomoc a o radu na PPP Břeclav či Mikulov.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.

IVP dítěte se SVP sestavuje učitelka ve třídě ve spolupráci ostatními pedagogy na základě doporučení ŠPZ a žádosti zákonných zástupců dítěte. IVP má písemnou podobu, vychází ze školního vzdělávacího programu a je součástí dokumentace dítěte ve školní matrice. Práce na jeho sestavení jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Vyhotoven musí být bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce dítěte. Po zpracování se IVP zkonzultuje s rodiči. IVP může být během roku upravován podle potřeb dítěte. ŠPZ ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu. Na konci školního učitelka dítěte - vyhodnotí IVP a ředitelka MŠ další postupy zkonzultuje se ŠPZ.

Zajišťujeme také kvalitní péči dětem se špatnou výslovností, tato péče je průběžná v logopedických chvílkách pod dozorem logopedického asistenta a následně pod vedením klinického logopeda. V případě potřeby se obracíme na SPC pro vady řeči v Hodoníně.

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Náš vzdělávací program má za úkol rozvíjet a vzdělávat dítě, přispět k jeho fyzické, psychické a sociální samostatnosti, dát základy pro jeho další život, rozvoj a učení, využívat praktických ukázek životních souvislostí s probuzením aktivního zájmu dětí dívat se kolem sebe, naslouchat, objevovat a ukázat, co dítě samo dokáže.

Vzdělávací obsah je uspořádán do **5 integrovaných bloků**:

Kdo jsem a kam patřím
Nejsem tady sám
Cestuji kolem světa
Poznávám, co je pro mě dobré
Co mi říká příroda a technika

Integrované bloky vznikly v souladu s osobnostními a celospolečenskými cíli, které směřují k výchově nezávislého a zodpovědného člověka, který bude umět žít v harmonii sám se sebou, s ostatními lidmi i s přírodou. V podstatě jde o 5 obecných okruhů, které zasahují všechny oblasti vzdělávání včetně kompetencí, kterých by mělo dosáhnout dítě odcházející z naší MŠ, na základě svých možností.

Témata jsou volena podle potřeby a situace v jednotlivých třídách. Jejich obsah, stejně jako v životě, se prolíná, prostupuje, vzájemně se podmiňuje. Samotná realizace témat zůstává otevřená, flexibilní. Je dán prostor pro aktuální a nahodilé situace. Jde především o přirozený proces vzdělávání, kdy se spontánní činnost střídá se záměrným učením. Činnosti mohou být doplňovány, obohacovány o prožitky dětí, nahodilé situace, řešení problémů a vyjadřování vlastního názoru.

Dále je tato kapitola věnována obsahu, se kterým pracují učitelé na jednotlivých třídách, kde si je dle potřeby upravují, konkretizují.

6.1 Kdo jsem a kam patřím

Charakteristika: Vzdělávacím záměrem je uvědomění si vlastní osoby, tělesných i psychických schopností a rozvoj dovednosti vyjádřit své vlastní prožitky a pocity. Dalším cílem je pochopení významu rodiny, funkci jejich členů a vzájemné vztahy.

Klíčové kompetence:

- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých (k učení)
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu (k řešení problémů)
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.) (komunikativní)
- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej (sociální a personální)
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky (sociální a personální)
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá (činnostní a občanská)
- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat (činnostní a občanská)
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky (činnostní a občanská)

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem (činnostní a občanská)

Díličí vzdělávací cíle:

Dítě a jeho tělo:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika:

Jazyk a řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)

Sebepojetí, city, vůle

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Dítě a ten druhý:

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)

Dítě a společnost:

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Dítě a svět:

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu

Očekávané výstupy:

Dítě a jeho tělo:

- zachovávat správné držení těla
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji a běžnými pracovními pomůckami

Dítě a jeho psychika:

Jazyk a řeč

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost

Sebepečení, city, vůle

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý:

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

Dítě a společnost:

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Dítě a svět:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovňovací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí

- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije - rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat)
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)

6.2 Nejsm tady sám

Charakteristika: Vzdělávacím záměrem je začlenění dítěte do kolektivu, rozvíjet jeho komunikační dovednosti, vést k toleranci k sobě i druhým a rozvíjet základy společenského chování. Klade důraz na dodržování pravidel soužití, pochopení jejich smyslu a potřeby.

Klíčové kompetence:

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého (k řešení problémů)
- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog (komunikativní)
- v běžných situacích komunikuje bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou (komunikativní)
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím (komunikativní)ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku (komunikativní)
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost (sociální a personální)
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy (sociální a personální)
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí (sociální a personální)
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim (sociální a personální)
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným (sociální a personální)
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých (činnostní a občanská)
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat (činnostní a občanská)
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu (činnostní a občanská)

Dílicí vzdělávací cíle:

Dítě a jeho psychika:

Jazyk a řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)

Sebepojetí, city, vůle

- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Dítě a ten druhý:

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dítě a společnost:

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

Dítě a svět:

- poznávání jiných kultur

Očekávané výstupy:**Dítě a jeho psychika:****Jazyk a řeč**

- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- chápat slovní vtip a humor

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit

Sebepojetí, city, vůle

- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněná a zdůvodněná povinnosti
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)

Dítě a ten druhý:

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla

- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

Dítě a společnost:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

Dítě a svět:

- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

Vzdělávací nabídka:

- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí

6.3 Cestuji kolem světa

Charakteristika: Vzdělávacím záměrem je umožnit dětem získávat základní informace o věcech, místech, lidech, kultuře a o všem, co se kolem něj děje (vlastnosti věcí, písmena, číslice, časové pojmy,...).

Klíčové kompetence:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů (k učení)
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení (k učení)
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo (k učení)
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům (k učení)
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí (k učení)
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích (k řešení problémů)
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti (k řešení problémů)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci (komunikativní)
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní (komunikativní)
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění (činnostní a občanská)

Díličí vzdělávací cíle:

Dítě a jeho tělo:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

Dítě a jeho psychika:

Jazyk a řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Dítě a společnost:

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Dítě a svět:

- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

Dítě a jeho tělo:

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji a běžnými pracovními pomůckami

Dítě a jeho psychika:

Jazyk a řeč

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápad“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Dítě a společnost:

- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (řící, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Dítě a svět:

- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)

Vzdělávací nabídka:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)

6.4 Poznávám, co je pro mě dobré

Charakteristika: Vzdělávacím záměrem je seznámit děti se zdravým životním stylem (strava, hygiena, pohyb...), s možnými riziky a jejich řešeními (dopravní předpisy, záchranné složky...).

Klíčové kompetence:

- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.) (komunikativní)
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout (sociální a personální)
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování (sociální a personální)
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevládnost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky (činnostní a občanská)
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat (činnostní a občanská)
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské) (činnostní a občanská)

Dílicí vzdělávací cíle:

Dítě a jeho tělo:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- zachovávat správné držení těla

Dítě a jeho psychika:

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Sebepojetí, city, vůle

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)

Dítě a ten druhý:

- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dítě a společnost:

- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

Dítě a svět:

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

Dítě a jeho tělo:

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji a běžnými pracovními pomůckami

Dítě a jeho psychika:

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Sebepojetí, city, vůle

- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.

Dítě a ten druhý:

- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Dítě a společnost:

- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

Dítě a svět:

- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)

Vzdělávací nabídka:

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrožících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat

6.5 Co mi říká příroda a technika

Charakteristika: Vzdělávacím záměrem je poznání přírody, techniky a ochrana životního prostředí. Klade důraz na bezprostřední kontakt s přírodou, na její pozorování a poznávání praktickou činností, experimenty, pokusy. Vede děti k ekologickému myšlení a jednání na základě vlastních prožitků a zkušeností.

Klíčové kompetence:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije (k učení)
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit (k řešení problémů)
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit (k řešení problémů)
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost (k řešení problémů)
- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem (k řešení problémů)
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit (činnostní a občanská)

Dílčí vzdělávací cíle:

Dítě a jeho tělo:

- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

Dítě a jeho psychika:

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Sebepojetí, city, vůle

- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání

Dítě a společnost:

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Dítě a svět:

- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

Očekávané výstupy:

Dítě a jeho tělo:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji a běžnými pracovními pomůckami

Dítě a jeho psychika:

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Sebepojetí, city, vůle

- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

Dítě a společnost:

- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

Dítě a svět:

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Vzdělávací nabídka:

- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované hravé aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

6.6 Pravidla pro vytváření třídního vzdělávacího programu (TVP)

Při vytváření TVP vycházíme z:

- **ŠVP - integrovaných bloků** - učitelé vstupují do integrovaného bloku na základě tématu (potřeby dětí, situace), tam vybírají vhodnou kompetenci(e), k tomu dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy - všechny tyto tři složky konkretizuje či upravuje dle potřeb dětí ve třídě
- **evaluace předchozího TVP** -
 - **sebehodnocení učitelů** - další TVP učitel plánuje po zhodnocení vhodně zvolený metod a forem práce, výběru pomůcek, organizace činností,... u předchozího TVP
 - **diagnostiky dětí** - hodnocením očekávaných výstupů u jednotlivých dětí učitel zjišťuje, jaké vzdělávací potřeby mají jednotlivě děti i třída jako celek a plánuje další vzdělávací činnost, téma

Tematické vzdělávací plány obsahují:

- **kompetence**
- **dílčí vzdělávací cíle**
- **očekávané výstupy**
- **řízené činnosti** - ve třídě, venku
- **individuální činnosti**
- **částečně řízené činnosti** - učitel v průběhu plnění činností plní funkci pouze jako pozorovatelka a zasahuje do nich jen v případě velkých problémů nebo na požádání dětí, ale i ty si postupně zvyknou na to, že mají jít nejdříve za kamarádem a teprve potom za učiteli (učitelé k tomu děti vedou). Během pozorování zjišťujeme - co kdo zvládá, co kdo nezvládá (mluvení /výslovnost, slovní zásoba, komunikativní dovednosti, aktivní a pasivní slovní zásoba,.../, držení tužky, stříhání, spolupráce s ostatními, rozumové schopnosti...), dále pozorujeme, zda se úkol dětem daří, s čím mají problém, zda jsme zvolili vhodné pomůcky, vhodnou motivaci, zda dětem vyhovuje organizační struktura činnosti - všechny tyto poznatky nám pomůžou při sebereflexi a hodnocení tematického plánu.

7. EVALUACE

Co hodnotíme?		Jak hodnotíme?	Kdy hodnotíme?	Kdo hodnotí?
Suboblasti				
Školní vzdělávací program	Funkčnost a jeho soulad s RVP PV	formulář (k nahlédnutí v MŠ)	1x za tři roky/ dle potřeby na poradě	pedagogický sbor
Podmínky (Kritéria pro vyhodnocení - RVP PV - Podmínky + záměry podmínek stanovené v ŠVP + záměry v ročním plánu)	Věcné Životosprávní Psychosociální Organizační Řízení Personální zajištění Spoluúčast rodičů Podmínky pro vzdělávání dětí se SVP Podmínky vzdělávání dětí nadaných Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	hospitace	dle plánu / potřeby (plán viz Roční plán)	ředitelka MŠ
		porady	dle plánu / potřeby (plán viz Roční plán)	pedagogický sbor
		rozhovory mezi učitelkami	průběžně	
		rozhovory s rodiči/ dotazník pro rodiče	Průběžně / 1x ročně	rodiče, pedagogický sbor
		formulář (k nahlédnutí v MŠ)	1x ročně/ dle potřeby	pedagogický sbor
Procesy	Hospitace ředitelky MŠ	formulář (k nahlédnutí v MŠ)	průběžně / 2x za rok zaznamenávání do archů	ředitelka MŠ
	Vzájemné hospitace	formulář (k nahlédnutí v MŠ)	dle potřeby zaznamenávání do archů	pedagogický sbor
	Sebehodnocení pedagoga	formulář (Rámec profesních kvalit učitele MŠ)	1x týdně po ukončení TVP/ 2x ročně	pedagogický sbor
Výsledky	Očekávané výstupy (kompetence) oblastí RVP PV	Nástroj PREDICT (k nahlédnutí v MŠ)	denně / průběžně / po ukončení TVP	pedagogický sbor

Hodnocení není cílem, ale prostředkem ke hledání optimálních cest vzdělávání dětí. Na základě výsledků se rozhodneme, co upravíme, co budeme měnit, na co se zaměříme do budoucna.